

การบริหารจัดการภัยแล้งปี ๒๕๕๕

สรุปสถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๕๕

๑.สรุปสถานการณ์ภัยแล้งในปีที่ผ่านมา

สถิติจังหวัดในประเทศไทย ที่ประสบภัยแล้งภัยแล้งในระหว่างปี ๒๕๓๕-๒๕๕๔ โดยเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง ๕๑-๖๐ จังหวัด และในปี ๒๕๔๘ ได้เกิดภาวะภัยแล้งที่รุนแรงมาก โดยมีจังหวัดที่ประสบภัยแล้งถึง ๗๑ จังหวัด มีมูลค่าความเสียหายสูงถึง ๗.๕ พันล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ จังหวัดประสบภัยแล้ง มี ๖๒ จังหวัด ในปี ๒๕๕๓ จังหวัดประสบภัยแล้ง มี ๖๔ จังหวัด และในปี ๒๕๕๔ จังหวัดประสบภัยแล้ง มี ๕๔ จังหวัด

๒.สรุปสถานการณ์น้ำในปัจจุบัน

- สถานการณ์น้ำฝน

รายการ (ณ. 21 เม.ย.55)	พฤษภาคม	พฤษภาคม	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	ทั้งประเทศ
ฝนสะสมในรอบสัปดาห์ (15-21 เม.ย.55)	มม.	5.07	2.51	25.91	2.99	2.46	61.51	22.61
ฝนสะสมปี 54	มม.	211.06	197.69	96.71	277.18	193.45	777.02	325.33
ฝนสะสมปี 55	มม.	104.91	108.03	156.58	186.09	92.98	575.68	239.58
ฝนสะสมเฉลี่ย 30 ปี	มม.	93.45	119.02	121.32	169.90	105.11	250.67	156.01
		-106.15	-89.66	+59.87	-91.09	-100.47	-201.36	-85.75
		+11.46	-10.99	+35.26	+16.19	-12.13	+325.01	+83.57

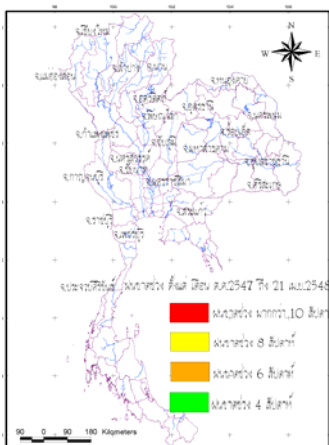
- ฝนทิ้งช่วง ข้อมูลพื้นที่ที่ฝนทิ้งช่วง ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาไม่มีรายงานฝนตกคือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ พิจิตร พิษณุโลกพิจิตร อุทัยธานี บึงกาฬ สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี นนทบุรี ปทุมธานี นครนายก ราชบุรี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาครชลบุรี ระยอง

ฝนขาดช่วงมากกว่า ๑๐ อาทิตย์ ไม่มี

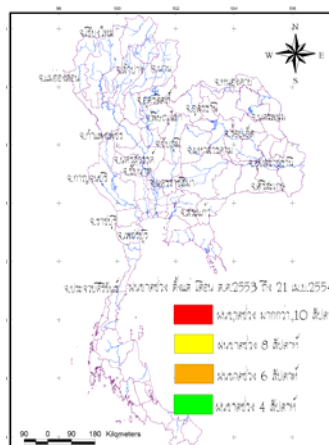
ฝนขาดช่วง ๖ อาทิตย์ ไม่มี

ฝนขาดช่วง ๔ อาทิตย์ ไม่มี

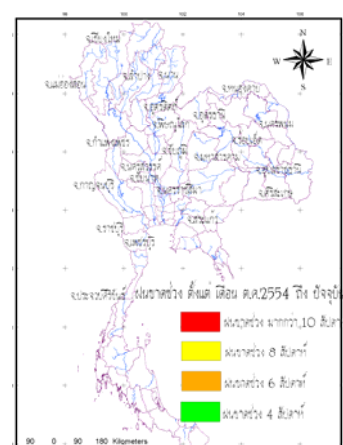
ตั้งแต่ ต.ค.๔๗ ถึง ๒๑ เม.ย.๔๘

ตั้งแต่ ต.ค.๕๓ ถึง ๒๑ เม.ย.๕๔

ตั้งแต่ ต.ค.๕๔ ถึง ปัจจุบัน

/- สถานการณ์น้ำ...

- สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ

รายการ (ณ.22 เม.ย. 55)	หน่วย	เหนือ	กลาง	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	ทั่วประเทศ
น้ำในอ่างปี 54	ล้าน ลบ.ม. %	11,531 47%	540 46%	3,500 42%	621 53%	16,123 61%	5,314 65%	37,629 54%
น้ำในอ่างปี 55	ล้าน ลบ.ม. %	12,822 52%	418 35%	3,644 44%	482 41%	18,083 68%	5,362 66%	40,811 58%
น้ำในอ่างปี 48	ล้าน ลบ.ม. %	11,917 50%	318 27%	2,851 37%	139 17%	17,406 65%	4,680 57%	37,311 55%

- อ่างที่มีปริมาณน้ำเก็บกักมากกว่า ๘๐% ของความจุ มี ๑ อ่าง คือ ๑.บางกลาง (๘๒%)

- อ่างที่มีปริมาณน้ำเก็บกักระหว่าง ๕๐% - ๘๐% ของความจุ มี ๑๗ อ่าง คือ ๑.สิรินธร (๕๑%) ๒.ลำตะคอง (๕๒%) ๓.ภูมิพล (๕๒%) ๔.มูลบ (๕๒%) ๕.น้ำอูน (๕๓%) ๖.สิริกิติ์ (๕๔%) ๗.วชิราลงกรณ (๕๔%) ๘.แม่งัดฯ (๕๕%) ๙.หนองปลาไหล (๕๗%) ๑๐.ก๊วกคองมา (๕๘%) ๑๑.กระเสียว (๕๙%) ๑๒.ก๊วกม (๖๔ %) ๑๓.ลำนางรอง (๖๕%) ๑๔.บางพระ (๖๘%) ๑๕.รัชชประภา (๖๘%) ๑๖.ลำแชะ (๗๐%) ๑๗.ศรีนครินทร์ (๗๕%)

- อ่างที่มีปริมาณต่ำกว่า ๕๐% ของความจุ มี ๑๕ อ่างคือ ๑.ห้วยหลวง (๑๘%) ๒.ขุนด่านฯ (๑๘%) ๓.ปรางบุรี (๒๕%) ๔.ทับเสลา (๒๗%) ๕.แควน้อย (๒๘%) ๖.จุฬาภรณ์ (๓๐%) ๗.ป่าสักฯ (๓๐%) ๘. คลองสิยัด (๓๕%) ๙.ลำปาว (๓๖%) ๑๐.ลำพระเพลิง (๓๖%) ๑๑.แก่งกระจาน (๓๗%) ๑๒.อุบลรัตน์ (๓๙%) ๑๓.น้ำพุง (๔๒%) ๑๔.แม่กวาง (๔๖%) ๑๕.ประแสร์ (๔๘%)

๓.สถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๕๕

- กรมทรัพยากรน้ำ ได้กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง โดยพิจารณาจากสภาพน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพื่อหาสภาพการขาดแคลนน้ำอุปโภค-บริโภค โดยอาศัยข้อมูลในหลายด้านเช่น ปริมาณน้ำฝน น้ำท่า น้ำเก็บกักในเขื่อนขนาดใหญ่ เป็นต้น จากหลักเกณฑ์ ๖ ปัจจัยหลัก ได้คาดการณ์สถานการณ์ภัยแล้งปี ๒๕๕๕ ในช่วงวันที่ ๑-๓๐ เมษายน จะมีพื้นที่ ที่จะประสบภัยแล้ง ๒๖ จังหวัด ดังนี้

พื้นที่ที่เสี่ยงภัยแล้งมาก จำนวน ๑ จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ จ.อุทัยธานี

พื้นที่ที่เสี่ยงภัยแล้งปานกลาง จำนวน ๒๕ จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน จ.พะเยา จ.เชียงราย จ.แม่ฮ่องสอน จ.นครสวรรค์ จ.กำแพงเพชร จ.เพชรบูรณ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จ.นครราชสีมา จ.สุรินทร์ จ.ศรีสะเกษ จ.อุบลราชธานี จ.ยโสธร จ.ชัยภูมิ จ.อำนาจเจริญ จ.ขอนแก่น จ.เลย จ.หนองคาย จ.มหาสารคาม จ.นครพนม ภาคกลาง ได้แก่ จ.ราชบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ภาคตะวันออก ได้แก่ จ.จันทบุรี จ.ปราจีนบุรี จ.สระแก้ว

ทั้งนี้สถานการณ์ภัยแล้งในปี ๒๕๕๕ เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี๒๕๕๔ จะมีภาวะที่ไม่รุนแรง และมีพื้นที่เกิดภาวะภัยแล้งน้อยกว่า เนื่องจากสภาวะของข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นตัวแปรที่สำคัญ เช่น ปริมาณน้ำในเขื่อนในปี๒๕๕๔ มีมากกว่าปี ๒๕๕๔ ร้อยละสี่ ภาวะฝนทิ้งช่วงไม่รุนแรง เนื่องจากปริมาณฝนสะสมตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงปัจจุบัน มีปริมาณมากกว่าฝนสะสม ๓๐ปี ๘๓.๕๐ มม.

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ภัยแล้ง) ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน จำนวน ๔๘ จังหวัด ๔๓๒ อำเภอ ๓,๔๗๑ ตำบล ๓๑,๙๘๑ หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ลำปาง ลำพูน สุโขทัย น่าน พะเยา พิษณุโลกแพร่ อุดรดิตถ์ เชียงราย เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ อุทัยธานี พิจิตร นครสวรรค์ แม่ฮ่องสอน ตาก เลย หนองคาย หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ ขอนแก่น อำนาจเจริญ มหาสารคาม บุรีรัมย์ อุดรธานี กาฬสินธุ์ อุบลราชธานี ยโสธร ชัยภูมิ นครราชสีมา นครพนม สุรินทร์ มุกดาหาร บึงกาฬ สกลนคร เพชรบุรี สุพรรณบุรีประจวบคีรีขันธ์ กาญจนบุรี ราชบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครนายกและจังหวัดภูเก็ต

๔.การเตรียมการรับสถานการณ์ภัยแล้งของกรมทรัพยากรน้ำ ได้จัดเตรียม รถบรรทุกน้ำจำนวน ๑๙ คัน รถยนต์บรรทุก ๖ ล้อ ๑๙ คัน รถยนต์บรรทุก ๑๐ ล้อ พร้อมเครน ๘ คัน เครื่องสูบน้ำจำนวน ๓๕๓ ชุด เครื่องผลิตน้ำดื่มจำนวน ๘ เครื่อง และชุดประปาสนาม จำนวน ๓ ชุด เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งในปี ๒๕๕๕

/-ดำเนินการ...

- ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำปีละไม่น้อยกว่า ๗๐๐ แห่ง ซึ่งในปี ๒๕๕๒ ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๗๐๕ แห่ง ในปี ๒๕๕๓ ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๑,๓๖๖ แห่ง และในปี ๒๕๕๔ ได้ดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ จำนวน ๑,๙๔๙ แห่ง

- ได้จัดประชุมคณะอนุกรรมการติดตามและแก้ไขเรื่องน้ำ ในวันจันทร์ ทุกสองสัปดาห์ เพื่อติดตามสถานการณ์ภัยแล้งของปี ๒๕๕๕ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมชลประทาน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมทรัพยากรน้ำ ฯลฯ สำหรับการเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือสถานการณ์ภัยแล้งใน ปี ๒๕๕๕ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์เครื่องมือเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้งแล้ว ซึ่งในที่ประชุมเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ ได้มีข้อสั่งการดังนี้ การบริหารจัดการน้ำในเขื่อนหลักต้องปรับปรุงการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของฝนเป็นสำคัญ ซึ่งกรมอุตุนิยมวิทยาคาดการณ์ว่า ปริมาณน้ำฝนปีนี้จะอยู่ในเกณฑ์ปกติ ไม่มากเหมือนปีที่แล้ว สำหรับพื้นที่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำที่มีปริมาณน้ำอยู่ในเกณฑ์น้ำน้อย การประปาส่วนภูมิภาค ต้องประสานกับกรมชลประทาน ในการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ข.มาตรการบรรเทาภัยแล้ง ปี ๒๕๕๕

๑.การกำหนดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังให้เหมาะกับปริมาณน้ำในอ่าง โดย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. ได้กำหนดแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ในปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ ไว้จำนวน ๑๙.๒๓ ล้านไร่ แยกเป็นข้าวนาปรัง ๑๖.๗๐ ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก ๒.๕๓ ล้านไร่ และมีแผนการใช้น้ำทั้งสิ้น ๓๐,๙๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีผลการเพาะปลูกแล้ว ๑๘.๘๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๘ และใช้น้ำแล้ว ๓๒,๐๓๗ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งขณะนี้ได้สิ้นสุดการปลูกพืชฤดูแล้งแล้ว

๒.การเตรียมการจัดทำฝนหลวงในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โดยสำนักฝนหลวงและการบินเกษตร ได้เปิดหน่วยปฏิบัติการแล้วทั้งสิ้น ๑๐ หน่วยปฏิบัติการ และ ๑ ฐานเดิมสารฝนหลวง ใน ๑๐ จังหวัด มีเครื่องบินปฏิบัติงานทั้งหมด ๒๔ เครื่อง โดยเริ่มตั้งหน่วยปฏิบัติงานงานฝนหลวง ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึง วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๕ มีการขึ้นบินปฏิบัติการรวม ๕๓ วัน จำนวน ๑,๐๕๑ เที่ยวบิน มีรายงานฝนตกรวม ๕๐ วัน ใน ๕๖ จังหวัด

๓.การบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ สำรวจปริมาณน้ำเก็บกักในแหล่งน้ำ ณ ช่วงสิ้นฤดูฝน และวางแผนการใช้น้ำให้ตลอดช่วงฤดูแล้ง

๔.การก่อสร้างฝายต้นน้ำ โดย กรมทรัพยากรน้ำ กรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

๕.การเจาะบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โดย กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๖.การฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ ซ่อมแซม ปรับปรุงบ่อน้ำตื้น และระบบประปาหมู่บ้าน โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๗.บูรณาการจากหน่วยงานต่างๆ เตรียมน้ำสะอาดสำหรับแจกจ่ายในพื้นที่ประสบภัยแล้ง และร่วมสนับสนุน รถยนต์แจกจ่ายน้ำและเครื่องสูบน้ำในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โดย การประปาภูมิภาค กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิต องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และกองบัญชาการกองทัพไทย

๘.การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน โดย

- รมรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักในปัญหาภัยแล้งและการประหยัดน้ำ
- ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลสถานการณ์น้ำในพื้นที่
- ประสานงานด้านข้อมูลปัญหาภัยแล้งจากพื้นที่
- ประชาสัมพันธ์การนำน้ำที่ใช้แล้วมาบำบัดเพื่อกลับมาใช้ประโยชน์
- ประชาสัมพันธ์ให้ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ใช้น้ำน้อย
- ร่วมกันกำจัดวัชพืชเพื่อลดการระเหยของน้ำ
- ร่วมกันลดการก่อให้เกิดมลพิษในน้ำ
- อบรมและเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการอาชีพเลี้ยงปลา
- ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก และลำน้ำสาขา
- แจ้งเตือนภัยคุณภาพน้ำ